

© Ільницька О. М.

УДК 371. 315+378. 147+614. 253. 4

Ільницька О. М.

КРЕДИТНО-МОДУЛЬНА СИСТЕМА НАВЧАННЯ ЯК СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНКИ ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет»

(м. Івано-Франківськ)

Для кожної людини навчання є важливим процесом засвоєння знань, вмінь, навичок, що є складним психологічним процесом. Тому, щоб навчання було успішним мають бути створені сприятливі умови для цього. Реформування вищої освіти зумовлює необхідність внесення системних корективів у підготовку фахівців медичного профілю із наближенням рівня їх підготовки до міжнародних стандартів [1, 5]. Якщо розглядати проблеми підготовки фахівців у цій сфері, то передбачаються нові підходи до методики викладання дисциплін та їх ролі у своїй освіті майбутніх медиків.

Удосконалення навчального процесу в контексті євроінтеграції неможливе без належного інформаційного забезпечення під час самостійної підготовки студентів до практичних занять [7]. Адже на сучасному етапі розвитку суспільства в умовах перебудови та вдосконалення вищої освіти виникає необхідність пошуку якісної підготовки фахівців медицини, що здійснюється за кредитно-модульною системою.

Мета роботи. Розкрити кредитно-модульну систему навчання як систему контролю і оцінки якості знань, розглянути особливості модульного навчання та проаналізувати проблему готовності студентів до діяльності, як комплексу здібностей, що відображають їх професійну підготовку.

Результати та їх обговорення. Створення системи контролю та оцінки навчальних досягнень студентів є необхідною умовою роботи системи якісної підготовки спеціалістів у вищому навчальному закладі. Тому на сьогоднішній час актуальним є теоретичне вивчення та практичне застосування рейтингової технології оцінювання студентів, яка функціонує в межах кредитно-модульної системи навчання.

Проблема рейтингу розглядається в працях таких вітчизняних й зарубіжних авторів, як А. Алексюк, А. Фурман, В. Боднар, В. Малишенко, В. Груцяк, П. Сікорський, Н. Васил'єв, В. Гареев, С. Єршиков, В. Каспаров, Ю. Моїсєєв, В. Гольдшміт, Дж. Рассел, І. Чегель, І. Прокопенко та ін.

Специфічним для кредитно-модульної системи навчання є нові підходи до організації лабораторно-практичних занять, до контролю за рівнем засвоєння матеріалу та до ваги самоосвіти студентів.

Основні складові кредитно-модульної системи організації навчального процесу такі:

- проектування навчально-виховного процесу;
- нормування;
- оперативний, надійний, об'єктивний, повний, точний та постійний облік;
- об'єктивне ставлення до студентів;
- взаємна дисциплінованість викладачів та студентів;
- оцінка якісного та своєчасного виконання завдань;
- наявність у викладачів і студентів чітко відпрацьованих стандартних інструкцій та суворе їх дотримання.

Таким чином, система, що введена, переважно апелює до певних якостей особистості як викладача, так і студента (нормативність, відповідальність, дисциплінованість, самоконтроль, об'єктивність тощо), але, мабуть, ігнорує інші риси та здібності (спонтанність, емоційність, суб'єктивність, автономність та оригінальність мислення тощо) [4].

Кредитно-модульна система організації навчального процесу у вищих навчальних закладах – це модель організації навчального процесу, яка ґрунтується на поєднанні модульних технологій навчання та Європейської системи трансферу кредитів ECTS.

Кредити ECTS є числовим еквівалентом оцінки (від 1 до 60), призначеної для розділів програми, щоб охарактеризувати навчальне навантаження студента, що вимагається для їх завершення. Вони відображають кількість роботи, якої вимагає кожен блок програми, відносно загальної кількості роботи, необхідної для завершення повного року академічного навчання у закладі, тобто лекції, практична робота, семінари, консультації, виробнича практика, самостійна робота – в бібліотеці чи вдома – і екзамен чи інші види діяльності, пов'язані з оцінюванням. ECTS, таким чином, базується на повному навантаженні студента, а не обмежується лише аудиторними годинами [8].

Загалом, система залікових кредитів виконує дві основні функції:

– функцію перезаліку навчальних дисциплін (або їх окремих частин), які студент за власним бажанням вивчав в іншому ВНЗ;

– функцію накопичення кредитів – студент може отримувати вищу освіту «порціями», перериваючи навчання або неодноразово змінюючи ВНЗ [3].

Модульно-рейтингове навчання полягає у послідовному засвоєнні навчального матеріалу певними цілісними, логічно впорядкованими і обґрунтованими частинами (модулями), результати якого є підставою для визначення місця (рейтингу) студента серед однокурсників.

Модуль – логічно завершена частина теоретичних знань і практичних умінь з певної навчальної дисципліни.

Рейтинг – позиція студента в групі за результатами навчання з певного предмета, яка визначається рейтинговим показником, тобто величиною, яка є відсотковим відношенням суми опорних оцінок з усіх модулів до суми максимально можливих [10].

Кожен модуль є самостійною та автономною частиною навчального процесу, змістовно пов'язаний з попереднім і наступним та передбачає певний обсяг знань, умінь і навичок, якими повинен володіти студент, перелік як теоретичних так і практичних занять, які він має виконати. Студент самостійно обирає доступний варіант запропонованих завдань відповідно до своїх можливостей та має знати вимоги до змісту кожного навчального елемента на конкретному рівні. Виконуючи завдання він опрацьовує додаткову літературу, пише творчу роботу, реферат тощо. Для кожного модуля і в його межах вказують конкретну мету їх вивчення та даються відповідні методичні рекомендації.

Результати кожного виду контролю (тестування, семінар, практика тощо) виражаються певною кількістю балів – залежно від значущості навчального матеріалу, який він охоплює, і особливостей виду контролю. Модульно-рейтингова оцінка складається із суми показників успішності (оцінок) за види контролю, що передбачені цим модулем. Після закінчення певного модуля виводять у балах рейтинг кожного студента, а згодом його переводять у 100-бальну систему оцінювання знань, умінь і навичок студентів.

Модульно-рейтингова система спонукає студентів здобувати знання самостійно, користуючись методичними порадами педагога.

Під час впровадження модульно-рейтингової системи у зв'язку з її уніфікованими вимогами до підготовки конкурентноспроможних фахівців на всьому європейському просторі в поліетнічному середовищі актуально з ряду причин: зростання питомої ваги і ролі конфліктів у різних сферах життя сучасного суспільства та освітньому середовищі як його частині [2]; багатонаціональність і полікультурність освітнього середовища; домінування у суб'єктів освіти світоглядних установ, спрямованих на руйнування, монологічність, нетерпиме ставлення до представників іншої культури, суперництво, інтолерантність; соціальне розшарування суб'єктів освітнього середовища; недостатнє дослідження проблеми конфлікту в освітньому середовищі; недостатній рівень загальнокультурної, психологічної підготовки педагогічних кадрів до ефективної взаємодії у конфліктному освітньому середовищі; потік інновацій в освіті; швидка зміна нормативних документів,

освітніх стандартів, навчальних програм, типів освітніх установ і невідповідність педагогів до роботи у швидко мінливих умовах; необхідність пошуку ефективних технологій взаємодії в конфлікті [2]; особистісні властивості суб'єктів освітнього середовища – високий рівень тривожності, агресивності, конфліктності, низький рівень толерантності; переважання авторитарного стилю спілкування студентів між собою, незважаючи на гуманістичну концепцію освіти; використання в освітньому середовищі монологічних методів навчання як наслідок несформованості навичок організації діалогічної взаємодії.

Таким чином, ядром змісту кредитно-модульної системи навчання стає модуль, який сприяє розвитку якостей особистості та ключових компетентностей особистості [6].

Саме реалізація кредитно-модульної системи навчання залежить від професійної здатності викладача до організації відповідних умов. Його завдання полягає не в плануванні загальної, єдиної для всіх ліній психологічного розвитку, а в допомозі кожному майбутньому медику як професіоналу своєї справи вдосконалити свій досвід, свої здібності та розвиватися як особистість. Дії викладача мають бути спрямовані на формування у студентів любові та відповідального ставлення до професії, яку вони обрали; забезпечення його професійної і спеціальної компетентності; формування основ професійної майстерності, вміння вирішувати завдання, які стоять перед ними.

Аналіз готовності до діяльності, як комплексу здібностей, представлений в роботах С. С. Вітвицької, І. М. Козловської, Н. Є. Мойсеюк, С. Л. Рубінштейна, Д. В. Чернілевського та інших, що включають в структуру готовності різні властивості і якості особи. А. Г. Ковальов розглядає готовність до діяльності як стійку властивість особи. У науковій літературі відображена також інтеграція різних підходів. Узагальнення усіх видів і рівнів готовності, спробу їх системного аналізу вперше зробив К. К. Платонов [9].

Психологічна готовність студентів до вивчення теоретичних дисциплін у медичному університеті включає в себе такі компоненти: мотиваційні (потреба успішно виконувати поставлене завдання, інтерес до діяльності, прагнення домогтися успіху і показати себе з кращої сторони); пізнавальні (розуміння обов'язків, завдання, оцінка його значущості, визначення засобів досягнення мети, уявлення ймовірних змін обставин); емоційні (почуття відповідальності, впевненість в успіху, натхнення); волеволі (управління собою і мобілізація сил, зосередження на завданні, відволікання від перешкоджаючих впливів, подолання сумнівів). Оскільки готовність до діяльності розглядається як властивість особистості та стан особи перед початком діяльності.

Процес навчання залежить від організаційно-методичної діяльності, що забезпечує координацію роботи професорсько-викладацького складу кафедр, які здійснюють професійну підготовку

студентів, діагностику і корекцію результатів навчання під час структурування теоретичного і практичного завдання.

Висновки. На сучасному етапі розвитку суспільства в умовах структурної перебудови та вдосконалення вищої освіти виникає необхідність пошуку резервів якісної підготовки фахівців-медиків. Оскільки реформування системи вищої освіти спрямоване створити такі умови навчання, в яких кожна окрема людина отримала б невичерпні можливості для повної самореалізації закладених у ній покликань,

здібностей та таланту. Тому уміння педагога застосувати різні види навчання дає змогу творчо підходити до організації навчально-пізнавальної діяльності студентів, обираючи у конкретних умовах саме той вид навчання, який найкраще забезпечить засвоєння знань, формування умінь і навичок за мінімальних затрат зусиль і часу. Таким чином, активне використання середовища «модуль» всіма учасниками навчального процесу є невід'ємним аспектом організації належної самостійної підготовки студента в умовах кредитно-модульної системи.

Література

1. Бахтеєва Т. Д. Реформирование системы здравоохранения и медицинского образования / Т. Д. Бахтеєва // Проблемы сучасної медичної науки та освіти. – 2010. – № 1. – С. 4-8.
2. Лазоришинець В. В. Політика та стратегія в галузі охорони здоров'я / В. В. Лазоришинець, М. В. Банчук, О. П. Волосовець // Проблемы сучасної медичної науки та освіти. – 2008. – № 4. – С. 5-10.
3. Нейко Є. М. Організація самостійної роботи студентів / Є. М. Нейко, Н. В. Скробач, Д. Б. Соломчак // Галицький лікарський вісник. – 2003. – № 1. – С. 115-116.
4. Кредитно-модульная система обучения: проблема развития творческих характеристик личности студента / Е. А. Якименко, Н. В. Башмакова, В. Н. Боднар, Е. В. Башмакова // Проблемы и инновации современного общества: материалы международной научно-практической конференции. – Астрахань : АФ МОСА, 2008. – С. 198-202.
5. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003-2004 рр.) / За ред. Кременя В.; Авт. кол. М. Степко та ін. – Тернопіль, 2004. – 215 с.
6. Інтеграція освітніх систем України і Європи: Навчально-методичний посібник // [В. К. Медведєв, Ю. В. Стасєв, С. В. Залкін та ін.] / За ред. В. К. Медведєва. – Харківський університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба, – Харків, 2005. – 124 с.
7. Фіцула М. М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – 3-тє вид., перероб. і доп. / М. М. Фіцула. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2010. – 232 с.
8. Ильин Е. П. Психология состояния человека / Е. П. Ильин. – СПб. : Питер, 2005. – 412 с.
9. Лизунова Е. М. Методические основы проектирования модульно-рейтинговой системы обучения студентов // Режим доступа: <http://ito.edu.ru/2008/MariyEl/II/II-0-33.html>.
10. Платонов К. К. Структура и развитие личности / К. К. Платонов. – М. : Просвещение, 1986. – 255 с.

УДК 371.315+378.147+614.253.4

КРЕДИТНО-МОДУЛЬНА СИСТЕМА НАВЧАННЯ ЯК СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНКИ ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Ільницька О. М.

Резюме. У статті розглянуто кредитно-модульну систему навчання як невід'ємну складову модернізації системи вищої медичної освіти та визначено особливості модульного навчання. Проаналізовано проблему готовності студентів до навчання за кредитно-модульною системою, що дає можливість студенту підвищити рівень власної самопідготовки, самореалізації та самовдосконалення, а викладачу – підвищити та вдосконалити свій науково-методичний рівень.

Ключові слова: кредитно-модульна система навчання, модульне навчання, рейтинг, модуль, проблема готовності студентів до навчання.

УДК 371.315+378.147+614.253.4

Кредитно-модульная система обучения как система контроля и оценки качественной подготовки специалистов в высшем учебном заведении

Ильницкая О. М.

Резюме. В статье рассмотрено кредитно-модульную систему обучения как неотъемлемую составляющую модернизации системы высшего медицинского образования и определение особенности модульного обучения. Проанализирована проблема готовности студентов к обучению по кредитно-модульной системе, что дает возможность студенту повысить уровень собственной самоподготовки, самореализации и самосовершенствования, а преподавателю – повысить и усовершенствовать свой научно-методический уровень.

Ключевые слова: кредитно-модульная система обучения, модульное обучение, рейтинг, модуль, проблема готовности студентов к обучению.

UDC 371.315+378.147+614.253.4

Credit-Modular System of Education as a System to Monitor and Evaluate Quality of Training in Higher Education

Ilnytska O. M.

Abstract. For each person learning is an important process of learning, skills, skills that are complex psychological process. Therefore, learning to be successful must be favorable conditions for this. Reforming higher education system necessitates making adjustments to training medical profile of the convergence of their training to international standards. If we consider the problem of training in this area, it provides new approaches to teaching methods courses and their role in their education of future physicians.

Improving the educational process in the context of European integration is not possible without proper information support during independent prepare students for practical training. Indeed, in modern society in terms of restructuring and improvement of higher education is necessary to find high quality training medicine appearing on credit system.

Creating a system to monitor and evaluate academic performance of students is a requirement of the system of quality training in high school. Therefore, the present time is urgent theoretical study and practical application of rating technology assessment of students, which functions within the credit-module system.

Specific to credit-module system are new approaches to laboratory practical classes, to control the level of learning and to self-weight students.

The main components of credit-modular system to learn the following:

- Design of the educational process;
- Valuation;
- Quick, reliable, objective, complete, accurate and permanent record;
- An objective attitude towards students;
- Mutual discipline teachers and students;
- Assessment of the quality and timely completion of tasks;
- The presence of teachers and students clearly exhaust standard guidelines and strict compliance.

Credit-modular system of educational process in higher education – a model of the educational process, which is based on modular technology education and the European Credit Transfer System ECTS.

In modern society in terms of restructuring and improvement of higher education is necessary to find reserves of high-quality training of medical specialists. Since the reform of higher education aims to create such learning environment in which every individual would have endless opportunities for full self-realization embodied in it vocations, abilities and talents. Therefore, the ability of the teacher to apply different kinds of learning allows a creative approach to the organization of teaching and learning of students in choosing specific conditions exactly the kind of education that will provide the best learning, the formation of skills with minimum user effort and time. Thus, the active use of the environment “module” all members of the educational process is an essential aspect of proper self-study student in a credit-modular system.

Keywords: credit-modular system of training, modular training, rating module, the problem of students' readiness to learn.

Стаття надійшла 15. 08. 2014 р.